

2012-10-03

Kommunfullmäktige

Utlåtande avseende delårsrapport 2012

Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning, som fastställts av kommunfullmäktige.

Vi har översiktligt granskat delårsrapporten per 2012-08-31. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad och inriktad på analys och mindre på detaljgranskning. Granskningsresultatet framgår av bifogad revisionsrapport som utarbetats av PwC.

Efter genomförd granskning kan vi konstatera att:

- Delårsrapporten är upprättad utifrån kommunala redovisningslagens krav och i allt väsentligt enligt övrig gällande normgivning.
- I delårsrapporten kommenteras det beräknade utfallet på de ekonomiska mål som i kommunplan 2012 till 2014 relateras till god ekonomisk hushållning. Två av de fyra målen beräknas bli uppfyllda under perioden, vilket gäller resultatmålet och målet kring skattesats. De mål som inte beräknas uppnås under perioden gäller investeringsvolym och soliditet.
- I delårsrapporten redovisas en preliminär måluppfyllelse för både de kommunövergripande målen och verksamhetsmålen, utifrån kommunplan 2012 till 2014. Vi bedömer att nuvarande redovisning ger kommunfullmäktige en möjlighet att bedöma den beräknade måluppfyllelsen i slutet av planperioden. I och med att målen avser ett önskvärt läge 2014 bör övervägas behovet av indikatorer/etappmål för att ytterligare utveckla uppföljningen av målen på årsbasis. En annan relevant fråga är kontinuiteten i målen över tid och hur detta ska hanteras i framtida kommunplaner och uppföljningar.

För Tyresö kommuns revisorer

Paul Karlsson
Ordförande

Revisionsrapport

***Granskning av delårs-
rapport 2012***

Tyresö kommun

Carin Hultgren
Samir Sandberg
Janne Nilsson

September 2012

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	2
2.3	Revisionskriterier	2
2.4	Metod	3
3	Granskningsresultat	4
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	4
3.2	God ekonomisk hushållning	5
3.3	Förvaltningsberättelsens innehåll och struktur	7
3.4	Resultatanalys	7
3.5	Nämndernas budgetuppföljning och prognos	8

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens delårsrapport för perioden 2012-01-01 – 2012-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2012.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är positivt med 137,0 mnkr (116,8 mnkr), vilket är 20,2 mnkr högre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett överskott på 125,4 mnkr. I både resultatet och prognosen finns en nettointäkt avseende exploatering till följd av markförsäljning (47,0 mnkr) och återbetalning av tidigare från AFA (26,5 mnkr).

Balanskravet uppfylls både på delårsbasis och utifrån lämnad helårsprognos. Vid avstämning av balanskravet har kommunen valt att exkludera realisationsvinster på 47,0 mnkr. Definitionsmässigt är nettointäkt avseende exploatering till följd av markförsäljning inte att betrakta som en realisationsvinst, eftersom det i detta fall är fråga om försäljning av en omsättningstillgång och inte en anläggningstillgång.

Utifrån genomförd granskning gör vi följande bedömning kring delårsrapporten:

- Delårsrapporten är upprättad utifrån kommunala redovisningslagens krav och i allt väsentligt enligt övrig gällande normgivning.
- I delårsrapporten kommenteras det beräknade utfallet på de ekonomiska mål som i kommunplan 2012 till 2014 relateras till god ekonomisk hushållning. Två av de fyra målen beräknas bli uppfyllda under perioden, vilket gäller resultatmålet och målet kring skattesats. De mål som inte beräknas uppnås under perioden gäller investeringsvolym och soliditet.
- I delårsrapporten redovisas en preliminär måluppfyllelse för både de kommunövergripande målen och verksamhetsmålen, utifrån kommunplan 2012 till 2014. Vi bedömer att nuvarande redovisning ger kommunfullmäktige en möjlighet att bedöma den beräknade måluppfyllelsen i slutet av planperioden. I och med att målen avser ett önskvärt läge 2014 bör övervägas behovet av indikatorer/etappmål för att ytterligare utveckla uppföljningen av målen på årsbasis. En annan relevant fråga är kontinuiteten i målen över tid och hur detta ska hanteras i framtida kommunplaner och uppföljningar.

De synpunkter som lämnades vid granskning av förra delårsrapporten har i stor utsträckning beaktats, vilket är positivt. Vissa utvecklingsområden har dock identifierats vilka framgår av avsnitt 3.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner och landsting är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- God redovisningssed
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Analys av relevanta dokument
- Granska specifikationer och underlag till väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för att i allt väsentligt säkerställa en rättvisande redovisning
- Översiktlig analys av resultaträkning samt resultatprognos för året
- Översiktlig analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Granska om måluppfyllelsen redovisas på ett sådant sätt, så att den medger att fullmäktige ges tillräckliga förutsättningar för att bedöma periodens måluppfyllelse.

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari till augusti, vilket är i överensstämmelse med KRL där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader.

Resultatet för perioden är positivt med 137,0 mnkr (116,8 mnkr), vilket är 20,2 mnkr högre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett överskott på 125,4 mnkr. I både resultatet och prognosen finns en nettointäkt avseende exploatering till följd av markförsäljning (47,0 mnkr) och återbetalning av tidigare från AFA (26,5 mnkr).

Balanskravet uppfylls både på delårsbasis och utifrån lämnad helårsprognos. Vid avstämning av balanskravet har kommunen valt att exkludera realisationsvinster på 47,0 mnkr. Definitionsmässigt är nettointäkt avseende exploatering till följd av markförsäljning inte att betrakta som en realisationsvinst, eftersom det i detta fall är fråga om försäljning av en omsättningstillgång och inte en anläggningstillgång. Avstämningen mot balanskravet kommenteras i delårsrapporten.

Delårsrapporten innehåller bl a kommentarer kring vissa väsentliga händelser, delårsresultat och prognos för helåret, skatteintäkter och övrig finansförvaltning, driftredovisning samt investeringsuppföljning. I bilagor till delårsrapporten finns bl a investeringsuppföljning, resultat- och balansräkningar för kommunen. För koncernen görs ingen formell sammanställd redovisning. Istället redovisas de ingående företagens samlade resultat och prognoser (ej särredovisat per bolag).

Noter finns i tillräcklig omfattning, förutom balansutredande not som saknas till resultaträkningen. Kassafloedesanalys för perioden har upprättats, utifrån synpunkter som lämnades vid förra årets granskning. Detsamma gäller även redovisning pensionsåtaganden samt tillämpade redovisningsprinciper. När det gäller de senare har vi dock konstaterat att semesterlöneskulden inte periodiseras.

Kommunstyrelsen fastställde 2002-12-11 principerna för ekonomisk styrning i Tyresö kommun. Av detta dokument framgår, beträffande delårsbokslutet (delårsrapporten), att den ska omfatta åtta månader samt i princip vara ett fullständigt bokslut, dock med mindre verksamhetsberättelser. Delårsbokslutet ska vidare ligga till grund för den prognos som sammanställs efter andra tertialet, enligt de redovisningsprinciper som antagits av kommunfullmäktige 1998, § 8.

Vad gäller anvisningar till delårsrapporten utarbetas sådana av den centrala ekonomifunktionen och distribueras ut till förvaltningarna.

Bedömning

Vi har i samband med genomförd granskning inte funnit något som tyder på att kommunens delårsrapport inte är upprättad i enlighet med lagens krav. Gällande normgivning i övrigt bedöms i allt väsentligt följas, utifrån en analytisk granskning av angivna redovisningsprinciper.

Vi har granskat ett urval av de periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterar att väsentliga poster i huvudsak har periodiserats korrekt. I detta sammanhang har vi dock konstaterat att periodisering av semesterlöneskulden inte sker enligt praxis.

Inför årsredovisningen bör kommunen tas ställning till vad som ska klassificeras som realisationsvinster vid slutgiltig avstämning mot balanskravet.

Vår bedömning är vidare att de föreskrifter och anvisningar som finns ger förutsättningar för att delårsrapporten ska uppfylla de grundkrav som KRL ställer. Behov finns dock att omarbeta de äldre ekonomiska styrdokument så att de överensstämmer med den nya styrprocessen.

Utvecklingsområden i övrigt kring delårsrapporten gäller den sammanställda redovisningen (koncernperspektivet) samt investeringsredovisningen med avseende på större och/eller fleråriga investeringsprojekt (se delavsnitt 3.3).

Avslutningsvis kan vi konstatera att de synpunkter som lämnades vid granskning av förra delårsrapporten i stor utsträckning har beaktats, vilket är positivt.

3.2 God ekonomisk hushållning

Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten och årsredovisningen är förenligt med de mål för den ekonomiska förvaltningen som fullmäktige beslutat om i årsbudget och flerårsplan. Bedömningen ska avse både de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt och som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Kommunfullmäktige har i kommunplan 2012-2014 antagit fyra kommunövergripande ekonomiska mål, som har bäring på god ekonomisk hushållning, och som avser planperioden.

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv utgörs sammantaget av de 11 kommungemensamma mål och de 32 verksamhetsmål, som fastställts i kommunplan 2012-2014, och som gäller planperioden.

Nedan redovisas den beräknade måluppfyllelsen enligt delårsrapporten avseende de kommungemensamma målen.

Kommungemensamma mål	Antal	Andel i %
Beräknas bli uppfyllt	13	86,7 %
Beräknas ej bli uppfyllt	2	13,3 %
Summa	15	100,0 %

Av de fyra ekonomiska målen beräknas två bli uppnådda under perioden. De två målen som beräknas klaras är de kring skattesats och de årliga resultaten. Målen om investeringsvolym och soliditet beräknas inte att uppfyllas.

De 11 kommungemensamma målen beräknas samtliga uppfyllas under perioden.

Nedan redovisas den måluppfyllelsen enligt delårsrapporten avseende de verksamhetsmässiga målen.

Verksamhetsmål	Antal	Andel i %
Redan uppfyllt	1	3,1
Beräknas bli uppfyllt	27	84,4
Beräknas ej bli uppfyllt	3	9,4
Ej mätbart mål	1	3,1
Summa	32	100,0%

Vi kan konstatera att 27 av 32 mål beräknas bli uppfyllda, medan tre mål inte beräknas bli uppfyllda. Ett mål är redan uppfyllt och ett mål är inte mätbart.

Bedömning

I delårsrapporten kommenteras det beräknade utfallet på de ekonomiska mål som i kommunplan 2012 till 2014 relateras till god ekonomisk hushållning, vilket är en utveckling i jämförelse med förra årets delårsrapport då denna typ av kommentarer saknades. Två av de fyra målen beräknas bli uppfyllda under perioden, vilket gäller resultatmålet och målet kring skattesats. De mål som inte beräknas uppnås under perioden gäller investeringsvolym och soliditet. Analysen kring god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv bedöms numera vara tillfredsställande.

I delårsrapporten redovisas en preliminär måluppfyllelse för både de kommunövergripande målen och verksamhetsmålen, utifrån kommunplan 2012 till 2014. Vi bedömer att nuvarande redovisning ger kommunfullmäktige en möjlighet att bedöma den beräknade måluppfyllelsen i slutet av planperioden. I och med att målen avser ett önskvärt läge 2014 bör övervägas behovet av att indikatorer/etappmål för att ytterligare utveckla uppföljningen av målen på årsbasis. En annan relevant fråga är kontinuiteten i målen över tid och hur detta ska hanteras i framtida kommunplaner.

3.3 Förvaltningsberättelsens innehåll och struktur

I förvaltningsberättelsen redovisas vissa viktiga händelser under perioden på nämndnivå samt en ekonomisk analys av utfall, prognos och måluppföljning. I berättelsen redovisas även en omvärldsanalys med kommentarer kring samhällsekonomisk utveckling (konjunktur), befolkning och arbetslöshet. Vidare finns en översiktlig redovisning kring personal, i form av den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron.

Förvaltningsberättelsen innehåller en detaljerad driftredovisning. I berättelsen presenteras också en uppföljning av nämndernas delårsutfall och deras årsprognoser. En översiktlig investeringsredovisning finns i bilaga som kommenteras på totalnivå.

Bedömning

En sammanhållen förvaltningsberättelse har utvecklats utifrån de synpunkter som lämnades vid förra delårsgranskningen, bl a när det gäller information om pensionsmedelsförvaltningen (rådets rekommendation 7.1) och tillämpade redovisningsprinciper. När det gäller det förstnämnda förordnas för en ökad överskådlighet en uppställning i tabellform, utifrån det exempel som redovisas i rådets rekommendation.

Ett utvecklingsområde är fortfarande en mer detaljerad och informativ investeringsredovisning, utifrån större investeringsprojekt och slutkostnadsprognoser. I dagsläget redovisas investeringar per nämnd/övergripande verksamhet. Prognos per helår och budgetavvikelse redovisas endast för kommunens totala investeringsbudget. Vissa mer detaljerade kommentarer kring investeringsutfallet finns dock verbalt i förvaltningsberättelsen.

3.4 Resultatanalys

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna 2012, prognos för utfallet för året samt avvikelsen mot budget.

<i>Resultaträkning och prognos 2011-08-31, mnkr</i>	<i>Utfall delår fg. År</i>	<i>Utfall delår</i>	<i>Prognos</i>	<i>Avvik mot budget</i>
Verksamhetens intäkter	334,7	335,3	547,2	46,7
Verksamhetens kostnader	-1 435,5	-1 495,7	-2 316,2	14,4
Avskrivningar	-44,1	-45,6	-69,0	-1,0
Verksamhetens nettokostnader	-1 144,9	-1 176,0	-1 837,9	60,1
Skatteintäkter	1 148,7	1 202,3	1801,0	13,0
Generella statsbidrag och utjämning	120,3	118,2	177,3	0,3
Finansiella intäkter	3,7	5,6	7,0	2,0
Finansiella kostnader	-11,0	-13,1	-22,0	6,0
Årets resultat	116,8	137,0	125,4	81,4

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat på 125,4 mnkr, vilket är 81,4 mnkr bättre än budgeterat. Avvikelsen mellan årsprognos och fastställd budget beror bl a på följande:

- Verksamhetens intäkter förväntas bli 46,7 mnkr högre än budgeterat, vilket främst beror på realisationsvinster kring markförsäljning och återbetalning av försäkringspremier. Verksamhetens kostnader understiger budget med 14,4 mnkr. Detta innebär att verksamheternas nettokostnader är sammantaget 60,1 mnkr lägre än budget.
- Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning förväntas bli 13,3 mnkr högre än budgeterat, vilket beror på ett bättre utfall än tidigare erhållna skatteutfallsprognoser.
- Finansnettot ligger i prognosen 8,0 mnkr bättre än budgeterat, framförallt de finansiella kostnaderna förväntas bli lägre än budget.

3.5 Nämndernas budgetuppföljning och prognos

Utfall för perioden samt prognos för nämndernas nettodriftredovisning 2012 visas i nedanstående tabell.

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Delår		Prognos	
	Budget augusti	Utfall augusti	Utfall helår	Avvikelse budget
Byggnadsnämnd	2,9	3,8	4,9	-0,5
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	149,0	158,5	228,1	-5,0
Kultur- och fritidsnämnd	39,5	39,1	58,9	0,0
Barn- och utbildningsnämnd	560,2	559,9	836,0	0,0
Socialnämnd	373,1	380,0	571,8	-12,1
Övriga verksamheter/finansförvaltning	-42,0	-139,3	-143,1	77,6
Summa nämnderna	1 224,5	1 130,4	1 768,9	61,1

Byggnadsnämnden (-0,5 mnkr), gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden (-5,0 mnkr) samt socialnämnden (-12,1 mnkr) prognostiserar underskott gentemot budget. Dessa underskott vägs upp av prognostiserade överskott eller inom övriga nämnder/verksamheter, samt främst inom finansförvaltning.

Utifrån anvisningarna ska nämnderna kommentera ekonomi och verksamhet utifrån rubrikerna:

- Kommentarer till periodutfall
- Kommentarer till årsprognos
- Planerade eller vidtagna åtgärder för att undvika prognostiserat underskott
- Viktiga händelser, kvalitetsarbete och måluppfyllelse

Bedömning

Under rubrikerna kommentarer till periodutfall och årsprognos har nämnderna/verksamheterna i huvudsak lämnat tillfredställande kommentarer, förutom kultur- och fritidsnämnden som inte lämnat kommentarer till årsprognosen (nollprognos). Under rubriken planerade eller vidtagna åtgärder för att undvika prognostiserat underskott lämnas tillfredställande kommentarer för berörda nämnder/verksamheter, förutom samhällsbyggnadsförvaltningen där kommentarer helt saknas.

Under rubriken viktiga händelser, kvalitetsarbete och måluppfyllelse redovisar ingen av nämnderna/verksamheterna några kommentarer. I delårsrapportens förvaltningsberättelse lämnas dock en redovisning av beräknad måluppfyllelse.

2012-09-21

Carin Hultgren
Projektledare

Janne Nilsson
Uppdragsledare